

תעדוף רכיבי האפיון הראשוני של השקל הדיגיטלי

אילנית מדמוני וצחי בן יוסף

מרץ 2026

התוכן להיום

הגדרת המשימה ומטרותיה

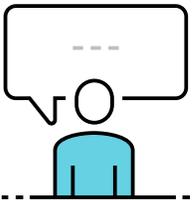
I

מתודולוגיה

II

שאלון אינטראקטיבי – כיצד אתם הייתם מתעדפים?

III

הוצג לפורום בדצמבר 2024
במסגרת
"הצצה למסמך האיפיון
הראשוני"

1. הגדרת המשימה

מתוך המבוא למסמך:

"המסמך מציג את השקל הדיגיטלי 'האופטימלי', בראיה של צוות הפרויקט וועדת ההיגוי.... תומך במגוון רחב ביותר של תרחישי שימוש, על ידי מגוון רחב של משתתפי מערכת, ולטובת מגוון של סוגים של משתמשי קצה.

על פי רוב, מערכות תשלום אינן נבנות ביום אחד. ייתכן שיהיה צורך לתעדף חלק מהיכולות והרכיבים המתוארים במסמך, משיקולי זמן, עלויות, ניהול סיכונים וכדומה.

תעדוף זה יכול לבוא לידי ביטוי כהחלטה להנפיק את השקל הדיגיטלי רק עם חלק מהמאפיינים ולהוסיף מאפיינים נוספים בעתיד. לחילופין, כהחלטה להגביל את השקל הדיגיטלי כך שרק חלק מהמאפיינים המתוארים יתקיימו"

מבחר מרכיבים של האיפיון

~~משתמשים
בגידים~~

~~עסקים
קטנים~~

~~משרדי
ממשלה~~

מיידיות
וסופיות

~~מגבלות
החזקה~~

פעילות
מקוננת

~~גופים
פיננסיים
(WCBDC)~~

~~משתמשים
קטנים~~

עסקים
גדולים

תשלומים
מותנים

~~ניהול
סטטוס
ארנק~~

תשלום
מפוצל

~~משתמשים
זרים~~

~~חידים~~

~~תשלום
אצווה~~

ריבוי
למשתמש
ארנקים

~~מפל/ מפל
הפון~~

פונקציונאליות

סוגי משתמשים

~~תשלומים
חוצי גבולות~~

~~תשלומים
אבני מים~~

~~פעילות לא
מקוננת~~

~~מתחזקת~~

הוצג לפורום בדצמבר 2024
במסגרת
"הצעה למסמך האיפיון
הראשוני"

11. מתודולוגיה

בניית מספר מתווים אפשריים ליישום, תוך פירוק רכיבי העיצוב הראשוני לקבוצות משתמשים מובחנות, תרחישי תשלום ופונקציונליות.

1. זיהוי פונקציונליות ליבה שהן "חובה" בכל מתווה יישום (לדוגמה – מנוע סליקה) לצד כאלה שהן אופציונליות (לדוגמה - אופליין).
הגדרת פונקציות הליבה הייחודיות לתרחישי תשלום שונים וסוגי משתמשים שונים.

2. בניית מספר "חבילות יישום" אפשריות הכוללות אוסף של קבוצות משתמשים, תרחישי תשלום, פונקציונליות, ושלבים ולוחות זמנים.
3. שקלול החלופות לפי פרמטרים לתיעדוף:

- מידת הרלוונטיות למוטיבציות המוגדרות של הפרויקט

- מורכבויות: עסקית, טכנולוגית, משפטית/חקיקתית, פוליטית, עלות תקציבית, משך זמן ליישום, וכו'.

4. עבור כל חלופה, הגדרת שלבים ולוחות זמנים ליישום.

מתווי החבילות – אפשרויות

צוות העבודה מגבש חבילות, בהתבסס על מתווי-על אפשריים למערכת השקל הדיגיטלי:

1. קמעונאי – מקוון בלבד

2. קמעונאי – מקוון + לא מקוון

3. סיטונאי

4. רב תכליתי

5. רב תכליתי + לא מקוון

בעבור כל מסלול ייתכנו מספר תתי חבילות, המתמקדות בחלק מסוגי המשתמשים או הפונקציונליות

מיפוי ותעדוף

התיעדוף "כמפת חום" - רכיבים שיופיעו במועד העלייה לאוויר, רכיבים שיופיעו בשלב הרחבת השימושים ורכיבים שיופיעו בשלב המימוש האחרון.

משתתפים	יכולות ארנק	משתמשים	תרחישי תשלום	תמיכת מערכת	יכולות	מערכות תומכות	אינטראופרביליות	אמצעי גישה	אליאס
FI	ארנק מקושר ל-PSP אחד	תושבי ישראל P (עם ת.ז.)	P2P	זמינות 24/7/365 לטעינה ופריקה	תשלום בודד מידי (push)	RTGS	מתג ATM	טלפון חכם-NFC	חיבור בין ID למספר בשקד
PSP	כמה ארנקים למשתמש קצה	עסקים B (פילוח לפי התאגדות, לפי מספר חותמים, עמותות...)	P2B	מידע בנוגע לזמן המערכת וזמן ביצוע הטרינסאקציה	בדיקת יתרה של המשתמש על ידי ה-PSP - בכלל או בטרם ביצוע עסקה	מערכת לניטור הונאות	מס"ב	מסוף תשלום וירטואלי - pos gateway	פתיחת מספר לשקד על ידי PSP
TSP	כמה מורשים לארנק	ממשלה G גופים סטטוטוריים, משרדי ממשלה, רשויות מקומיות	B2P	ביצוע פעולות על ידי מי שאינו בעל הארנק - צו ביהמ"ש/ ירשה	תשלום עתידי (בודד או מרובה)	מערכת האליאס	שב"א	כרטיס תשלום	קביעת כתובת ארנק בשקד - PSP
ASP	ארנק עם כמה PSPs	קטינים P - (בלי ת.ז.)	P2G	זמינות 24/7/365 לתשלומים	תשלומים חוזרים (שכ"ד)		מסלקת השיקים	מסופון תשלום POS	פתיחת מספר לשק"ד על ידי משתמש קצה
		זרים P - (תיירים, לא בארץ, עובדים זרים)	B2G	התחשבות אוטומטית בעסקאות - חוזה חכם בין PSPs על העמלות	הרשאה לחיוב חשבון		SWIFT	ממשק WEB	דיראקטורי
		חברות זרות B	G2P	מפל/מפל הפוך	Request to pay		UNIFIED LEDGER	עמדות קיוסק	
			G2B	Micropayments	תשלום אצווה				
			B2B		Two Party Lock				
					Three Party Lock				
					SPLIT Payment				
					HTLC				
					בנקאות פתוחה תשלומים אנונימיים				

לדוגמה

מקרא
עלייה לאוויר
הרחבת שימושים
מימוש מלא

שאלון אינטראקטיבי

איך אתם הייתם מתעדפים
את השקל הדיגיטלי?

רקע

כאמור –

"מערכות תשלום אינן נבנות ביום אחד. ייתכן שיהיה צורך לתעדף חלק מהיכולות והרכיבים המתוארים במסמך, משיקולי זמן, עלויות, ניהול סיכונים וכדומה."

בשקפים הבאים יוצגו שאלות הממחישות את הדילמות הנובעות מהצורך בתעדוף.

השאלות יתייחסו לשני מימדים:

1. החשיבות של הרכיב/המאפיין באופן כללי.
2. חיוניות - עם העלייה לאוויר או בהמשך

בתום כל שאלה יתקיים דיון קצר ויינתן זמן לתגובות.

הסקר אנונימי – אנחנו לא רואים מי השיב מה

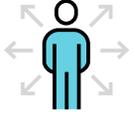
סוגיה 1 – משתמשי הקצה בשקל הדיגיטלי

הגדרת קבוצות המשתמשים משפיעה ישירות על **עוצמת אפקט הרשת** ועל **קצב אימוץ השק"ד**.

אם השק"ד ייועד רק לישראלים בגירים ובתי עסק, ויתמוך רק בתרחישי P2P ו-P2B, המערכת תהיה פשוטה יותר מבחינה עסקית ורגולטורית. מנגד, הרחבת הגישה לקבוצות נוספות עשויה לחזק שימושיות ואימוץ ולהגביר את התועלת שהשקל הדיגיטלי עשוי להניב — במחיר של מורכבויות רגולטוריות ותפעוליות נוספות.

בנוסף למשתמשים בגירים ובתי עסק - אילו קבוצות משתמשים חייבות להיות כלולות בחבילה הקמעונאית?

אילו קבוצות משתמשים חייבות להיות זמינות כבר ביום העלייה לאוויר, ואת אלו ניתן לדחות?

סוגיה 2 – יכולות ניהול הארנק

פונקציונליות של ניהול הארנק משפיעות על **גמישות השימוש** ועל **עיצוב חוויית המשתמש**, אך כל יכולת מוסיפה **מרכבות לפיתוח**.

תמיכה במגוון אפשרויות תשפר את גמישות השימוש ותתמוך בחוויית המשתמש, אך לא כל יכולת נדרשת כבר ביום ההשקה, וחלקן עשוי להכביד על פיתוח המערכת הראשונית וכן על דרישות ממשק משתמש שה- PSPs יצטרכו לפתח.

יש לבחון אילו פונקציונליות חשובה באופן כללי לניהול ארנקים, ולאחר מכן - אילו מהן חיוניות כבר בשלב ההשקה — ואילו ניתן לדחות לשלבים מתקדמים יותר?

סוגיה 3 – אמצעי הגישה

בחירת אמצעי הגישה באמצעותו ניתן לבצע פעולות בשקל הדיגיטלי משפיעה על **נגישות המשתמשים, חוויית התשלום ועוצמת אפקט הרשת.**

תמיכה במגוון רחב של אמצעי גישה תתמוך בהרחבת קהל המשתמשים. מנגד, כל אמצעי מוסיף עלויות, מורכבות טכנולוגית ודרישות תפעוליות, מצריך יצירת סטנדרטים, ועשוי להכביד במיוחד על PSPs.

באילו אמצעי גישה חשוב שניתן יהיה להשתמש כדי לשלם ולקבל תשלומים בשק"ד?

אילו חיוניים כבר ביום ההשקה – ואילו ניתן לדחות לשלב מאוחר יותר?

סוגיה 4 – פונקציונליות

הבחירה אילו פונקציונליות לכלול במערכת השק"ד קובעת את **היקף היכולות של המערכת והתועלת שהיא צפויה להניב**, את **פוטנציאל החדשנות** אך גם את **המורכבות הטכנולוגית, העסקית והרגולטורית**, ואף את **המורכבות לשימוש בעיני הציבור**.

מגוון רחב של יכולות יאפשר למערכת לתת מענה למגוון רחב של משתמשים ותרחישי שימוש. עם זאת, כל יכולת עשויה להשפיע על משך ועלות הפיתוח, להפוך את ניהול הסיכונים למורכב, וגם להכביד על יכולת הציבור להבין ולאמץ מערכת חדשה.

אילו יכולות נדרשות למערכת באופן כללי, ואילו יכולות חיוניות כבר ביום ההשקה — ומה ניתן לדחות לשלבים מאוחרים יותר?

תודה!

